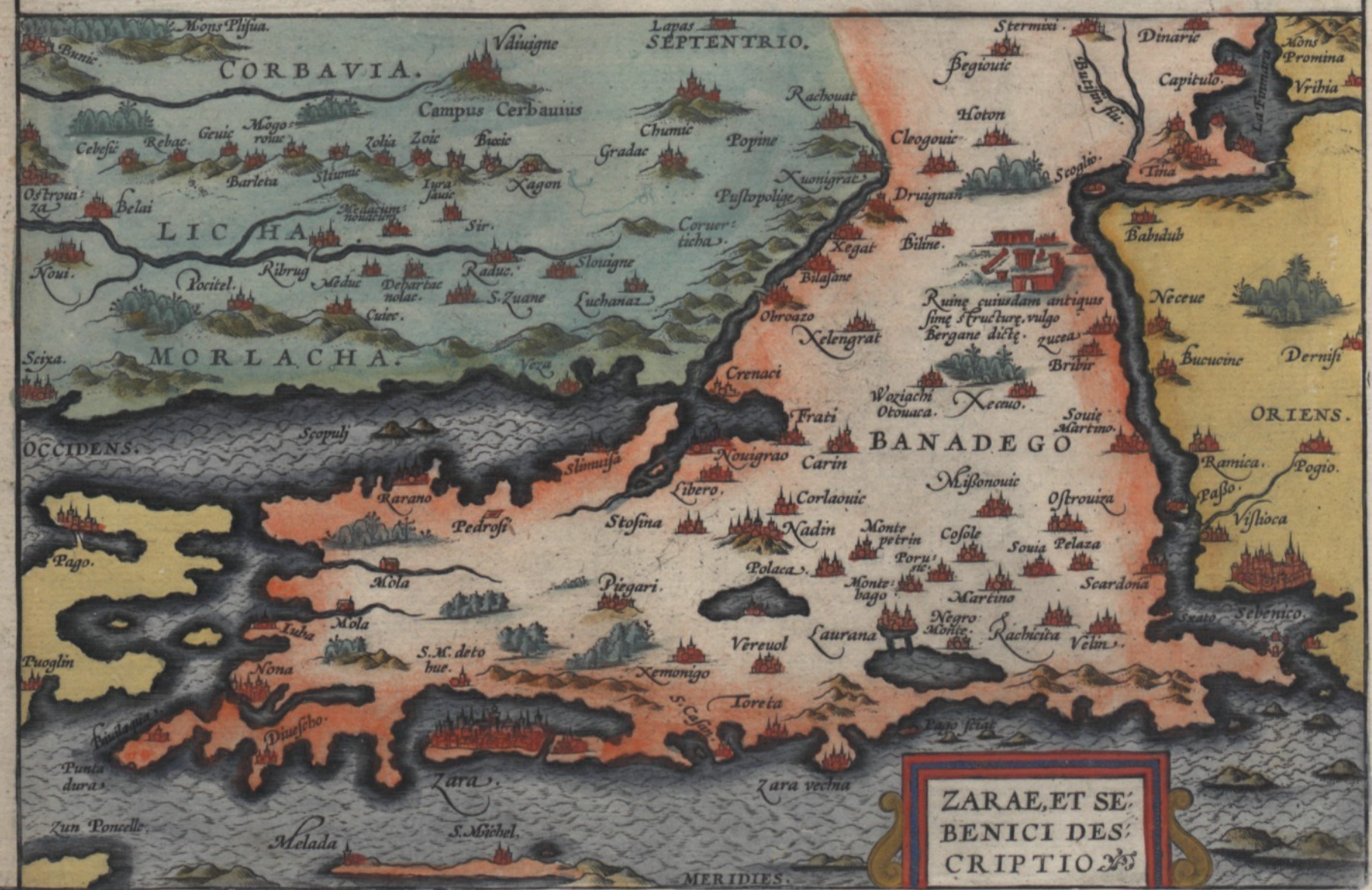

CARINTHIAE DVCATVS, ET GORI TIAE PALATINATVS, WOLF. LAZIO

auctore.

C A R I N T H I Æ
D U C A T V S.
E T
G O R I T I Æ P A L A T I N A T V S.

AB ET hic Ducatus Carinthiæ (quod Rithaymero auctore Carnithia rectius scribitur) ab Ortu & Septentrione Stiriam, ab Occasu & Meridie Alpes & Forum Iulij contingit. Huius pars est Carniola. Multæ in hac Regione valles collesque tritici feraces; multi lacus & amnes; quorum præcipuus est Drauus. Notissimæ huius tractus vrbes sunt; Santo-vitus, Villacum, Clagenfurtum. Santo-vitus Metropolis est, & vrbs minimè negligenda, cum foro satis spatiofo, habens perennis aquæ fontem limpidissimum, quem nos anno 1558. exstrui vidimus, cuius labri diametrum septem plus minus pedum emensi sumus. Hoc labrum ex solido & candido marmore conspicuum erat, ibidemque inter alia antiquitatum monumenta ex terra erutum. Urbem egredientibus Clagen-furtum versus patentissimus campus occurrit, multis adhuc antiquorum ruderibus oppletum, vulgò Solfeldt appellant: Paracellus in suo huius regionis

Chronico (si modò eius sit) Liburniam, nescio qua auctoritate, vocat. Ego potius Soluense oppidum, à Plinio in Carnis memoratum, hic olim fuisse putarim. Hic ille est locus, vbi sub dio Principes insolito eo & non vulgari ritu (quem Pius II. in sua Europa accuratissimè describit) inaugurari soleant. Villacum, oppidum, domibus in fronte coloribus historijsque magnificè depictis, spectatoribus gratum. Situm est hoc in planitie altissimis rupibus septum ad Drauum fluuium, ponte lapideo eius oras cōnectens. Clagen-furtum, vrbs bene munita, Claudia antiquitus, Lazio teste, vocata. Sunt qui scribunt, huius vrbs ciues furibus adeò esse inexorabiles, vt leuissima etiam furti suspicione notatus, inauditus ad crucem abripiatur, post eius diei, quo supplicium de eo sumptum est, tertium, de mortuo iudicant, quem si in fontem cognouerint, honorificè sepeliunt: si iure eum damnatum compererint, pendere sinunt. Sed hanc fabellam, commentitiam vocat Rithaymerus. Est præterea Frisachum, magnam referens vetustatem, Santo Leonhartus, VVolfspurgum, &c. Olim hunc tractum Iapydes inhabitasse putantur. Imperium huius regionis penes Duces Austriacos est.

Quantum ad Ecclesiasticam Iurisdictione attinet, ea inter Archiepiscopum Saltzburgensem, & Patriarcham Aquilegiensem partita est, inquit Paracellus in Chronico supra dicto. At nescio quàm ridiculè idem huius regionis etymon à Latinis deductum vult, vt videlicet vocetur Carinthia quasi Caritas intima. Hoc scilicet incolis curæ erat in indigetanda patria sua, ab exteris nationibus, & ab eis minimè intellectis, nominis vocabulum petere. Legat his non contentus Lector Seb. Munsterum, Pium II. Sabellicum, &c. Totius huius regionis situm descripsisse Ioannem Saliuanum quendam intelligo, quem non vidi.

G O R I T I Æ Palatinatus quoque est Archiducum Austriacorum, habetque nomen ab vrbe eius primaria, ab Italis (in Italia nempe ultra Alpes sita est) *Gorticia* dicta; Iulium Carnicum Ptolemæo, Leandro auctore. Amasæus (vt idem scribit) colligit ex quàm plurimis antiquitatum ruderibus ibidem exstantibus, Noreiam olim hoc loco fuisse. Oppidum est ad confluentiam Frigidi flu. (hodie VVipach) in Natifonem.

H I S T R I A.

O M M V N E fermè omnibus fuit (inquit Plinius in sua Naturali historia) vt eos quisque diligentissimè situs diceret, in quibus ipse prodibat. Idem paulo antè: Auctorem neminem, vnum sequar, sed vt quemque verissimum in quaque parte arbitror. Eoque hic ego (quod vbique ferè his meis Tabularum enarrationibus obseruo) inter omnes qui hanc regionem descriperunt auctores, Ludouici Vergerij ex Histria oriundi descriptionem succinè pro loci capacitate Lectori offerre decreui. Hic in Munsteri Cosmographia dicit, hanc Pæninsulam, ab intimo sinu vbi Tergestum situm est iuxta eius littora, vsque ad opidum S. Viti, quod in Fanatico ad Flumen amnem est, plus quàm c c m. passus habere. Tota regio, inquit, minimè plana est, sed neque arduos montes habet, neque etiam infœcundos, veriùs colles dicendi sunt, vitibus, oleis, aliisque fructiferis arboribus consiti, frumento, pascuis & pecoribus abundant. vnum tamen habet montem altissimum, in ea parte qua ad Fanaticum vergit sinum, quem vulgò Montem maiorem appellant. Is nauigantibus primùm apparere solet, in cuius summitate fons exoritur vberimus. In hoc monte aliquot rarissimæ herbæ nascuntur, quarum gratia Medici etiam hinc longè habitantes, sæpius magno labore hunc conscendunt. Fluuij Histriæ sunt tres; Formio scilicet, Nauportus, & Arsia: primum accolæ Rifanum vocant; Nauportum, Quietum appellant: postremus fluit in sinum Fanaticum, & est modò Italiæ terminus. Vrbes sunt; Mugla. Iustinopolis, Insula, Pitanum, Humagum, Emonia, Parentium, Osara, Rubinum, Pola, S. Vitus, omnes maritimæ. Mediterraneæ verò Pinguentum, Montona, Portulæ, Grifignanum, Bullæ, Santo-Laurentius, Duo Castra, Santo-Vincentius, Vallis Adignanum, Pameranum, Albona, Flanona, Petina, Galignanum, Cossacum, Pisinum. Celeberrima est Iustinopolis, quam vulgò Caput Istriæ vocant, Plinius Ægidam. Ea est in scopulo sita, longè à continenti, cui longo ponte iungitur. Paret Venetis, cum multis aliis, nam pars oppidorum Istriæ, Austriacis obedit, &c. Vide porrò Leandrum, Volaterranum, Dom. Nigrum, præter veteres Geographos. Ex veteribus de hac regione multa Cassiod. 12. Variar.

Z A R A E T S E B E N I C V M.

Z A R A, olim Iaderam vocatam putamus, eiusque territorium Liburniam antiquitus dictam scribit quidam. Sebenico, Sicum antiquorum est. Vtraque maritima in littore Hadriatici maris vrbs, sub Venetorum imperio. Eo loco quo in hac tabula videntur depicta antiquarum ædium collapsa fragmenta, Dominicus Niger Essesiam urbem olim fuisse, eamque nunc solo æquatam scribit, locumque hodie Beribir dici, vbi Epigrammata Græca, Latinaque, & alia antiquitatis monumenta multa etiamnum visuntur. auctor anonymus huius tabulæ, Bergane eum vocat. Lege de hoc tractu Illyridis eundem Nigrum, Geographiæ libro 6. Addam quod legi in Itinerario M. S. Cornelij Scepperi Oratoris quondam Ferdinandi Rom. regis apud Solimannum, hoc nempe, Vidimus Zaræ templum S. Ioannis de Maluasia, sic vocatum, quod onerariæ nauis ibi periclitantis nauæ vouere se constructuros templum, cuius calx temperaretur vino Maluatico, quod factum fuit.

